

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A TREIA

DECIZIE

PRIVIND ADMISIBILITATEA

cererii nr. 36659/04
introdusă de Adrian Mihai IONESCU
împotriva României

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită la 1 iunie 2010 într-o cameră compusă din:

Josep Casadevall, președinte,

Elisabet Fura,

Corneliu Bîrsan,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Ann Power, judecători,

și Stanley Naismith, grefier adjunct de secție,

având în vedere cererea menționată anterior, introdusă la 1 octombrie 2004,

având în vedere observațiile prezentate de guvernul pârât și cele prezentate ca răspuns de reclamant,

după ce a deliberat în acest sens, pronunță următoarea decizie:

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ÎN FAPT

1. Reclamantul, domnul Adrian Mihai Ionescu, este resortisant român, s-a născut în 1974 și locuiește în București. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

A. Circumstanțele cauzei

2. Faptele cauzei, astfel cum au fost expuse de către părți, se pot rezuma după cum urmează.

3. În cadrul unei acțiuni introduse în fața Judecătoriei București, reclamantul a solicitat obligarea unei societăți comerciale de transport rutier internațional (denumită în continuare „societatea”) la plata sumei de 90 de euro (EUR) cu titlu de daune-interese pentru nerespectarea obligațiilor contractuale.

4. Acesta a arătat că, în timpul unei călătorii dus-întors pe ruta București-Madrid, care a costat 190 EUR, nu a fost respectată niciuna din condițiile de securitate și confort descrise în oferta de publicitate a societății, și anume existența unor „scaune rabatabile”, schimbarea autocarului în Luxemburg și punerea la dispoziție a șase șoferi.

5. La 6 ianuarie 2004, acesta a depus o cerere de prezentare a documentelor care însoțesc transportul, deținute de partea pârâtă.

6. Printr-o hotărâre din 7 ianuarie 2004, instanța a respins acțiunea. În urma examinării clauzelor contractului de transport, instanța a concluzionat că acesta nu includea niciuna dintre condițiile menționate de reclamant. Aceasta nu s-a pronunțat cu privire la cererea de prezentare de probe.

7. Printr-un recurs înregistrat la grefa instanței la 22 ianuarie 2004, reclamantul a atacat hotărârea sus-menționată. În susținerea recursului său, înregistrat la grefă în aceeași zi, acesta a susținut că hotărârea atacată s-a bazat pe motive contradictorii, că era consecința unei aplicări eronate a legii și că a încălcat legea. Reclamantul a adăugat că judecătoria nu s-a pronunțat cu privire la anumite mijloace de apărare decisive pentru soluționarea litigiului și a interpretat în mod eronat obiectul litigiului.

8. Mijloacele de apărare dezvoltate de acesta s-au întemeiat pe dispoziții ale Codului civil și pe interpretarea clauzelor contractului.

9. Dosarul a fost transmis Înaltei Curți de Casație și Justiție (denumită în continuare „Înalta Curte”). În temeiul dispozițiilor Codului de procedură civilă în vigoare la momentul faptelor, examinarea recursului consta în două etape: într-o primă etapă, Înalta Curte se pronunța într-o cameră de consiliu cu privire la admisibilitatea acestuia și, dacă era declarat admisibil, într-o a doua etapă, aceasta examina în ședință publică temeinicia hotărârii atacate.

10. La 26 februarie 2004, reclamantul a depus la dosar un memoriu care conținea „concluzii sumare privind admisibilitatea recursului”, în care a

pledat pentru admisibilitate, apreciind că erau îndeplinite condițiile de formă și de fond.

11. Printr-o decizie definitivă din 2 aprilie 2004, pronunțată în camera de consiliu, în absența părților, care nu fuseseră citate să compare, Înalta Curte a anulat recursul, în temeiul art. 302¹ alin. (3) C. proc. civ., în vigoare la momentul faptelor, pe motiv că acesta nu preciza motivele de nelegalitate imputate hotărârii instanței de prim grad.

12. La 3 august 2004, reclamantul a formulat o contestație în anulare împotriva deciziei sus-menționate, susținând că aceasta era consecința unei erori vădite a Înaltei Curți, întrucât acesta și-a motivat recursul în cererea sa depusă la dosar la 22 ianuarie 2004. În plus, acesta s-a plâns de lipsa de publicitate a procedurii în fața Înaltei Curți.

13. Printr-o decizie din 26 ianuarie 2005, Înalta Curte a respins contestația, pe motiv că decizia din 2 aprilie 2004 nu putea face obiectul niciunei căi de atac.

B. Dreptul intern relevant

14. Codul de procedură civilă (astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58 din 25 iunie 2003) conținea, la momentul faptelor, următoarele dispoziții:

Art. 299

„Recursul se soluționează de către Înalta Curte de Casație și Justiție, dacă prin lege nu se prevede altfel.”

Art. 302¹ alin. 3

„Cererea de recurs trebuie să menționeze, sub sancțiunea nulității, motivele de nelegalitate invocate și să le dezvolte [...]”

Art. 304

„Modificarea sau casarea unei hotărâri se poate cere:

1. când instanța nu a fost alcătuită potrivit dispozițiilor legale;
2. când hotărârea s-a dat de alți judecători decât cei care au luat parte la dezbaterile în fond a pricinii;
3. când hotărârea s-a dat cu încălcarea competenței altei instanțe;
4. când instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești;
5. când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat formele de procedură prevăzute sub sancțiunea nulității [...]
6. dacă instanța a acordat mai mult decât s-a cerut, ori ceea ce nu s-a cerut;
7. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se sprijină sau când cuprinde motive contradictorii ori străine de natura pricinii;

8. când instanța, interpretând greșit actul juridic dedus judecării, a schimbat natura ori înțelesul lămurit și vădit neîndoielnic al acestuia;

9. când hotărârea pronunțată este lipsită de temei legal ori a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a legii;

10. când instanța nu s-a pronunțat asupra unui mijloc de apărare sau asupra unei dovezi administrate, care erau hotărâtoare pentru dezlegarea pricinii.”

Art. 304¹

„Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel nu este limitat la motivele de casare prevăzute în art. 304, instanța putând să examineze cauza sub toate aspectele.”

Art. 308 alin. 1 și 4

Președintele instanței sau președintele secției, primind cererea de recurs și dosarul, stabilește un complet format din 3 judecători, care va decide asupra admisibilității în principiu a recursului.

În cazul în care completul este în unanimitate de acord că recursul nu îndeplinește cerințele de formă sau că motivele de recurs invocate și dezvoltarea lor nu se încadrează în cele prevăzute de art. 304, anulează sau, după caz, respinge recursul printr-o decizie motivată, pronunțată fără citirea părților, care nu este supusă nici unei căi de atac.”

15. Legea nr. 195 din 25 mai 2004, care a modificat din nou Codul de procedură civilă, a abrogat dispozițiile Ordonanței de urgență nr. 58/2003 referitoare la competența exclusivă a Înaltei Curți de Casație și Justiție de a soluționa recursurile, precum și dispozițiile privind examinarea prealabilă a admisibilității recursurilor. De atunci, recursurile sunt examinate de instanțe superioare celor care au pronunțat hotărârile în primă instanță sau în apel, fără examinarea prealabilă a admisibilității acestora și în conformitate cu procedura ordinară prevăzută în Codul de procedură civilă.

CAPETE DE CERERE

16. Invocând art. 6 § 1 din Convenție, reclamantul se plânge de refuzul instanței de prim grad de a se pronunța asupra cererii sale de a prezenta probe, de lipsa de publicitate a procedurii în fața Înaltei Curți și, în cele din urmă, de lipsa de acces la această instanță pentru a contesta hotărârea din 7 ianuarie 2004.

17. Citând art. 13 din Convenție, acesta se plânge de lipsa de eficacitate a recursului împotriva hotărârii sus-menționate și de absența unei căi de atac împotriva hotărârii din 2 aprilie 2004.

ÎN DREPT

18. Reclamantul formulează mai multe capete de cerere în temeiul art. 6 § 1 și art. 13 din Convenție, care prevăd următoarele:

Art. 6 § 1

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”

Art. 13

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale [...]”

19. În primul rând, în ceea ce privește procedura desfășurată în fața instanței de prim grad, reclamantul susține că aceasta nu s-a pronunțat cu privire la cererea sa de prezentare de probe.

20. Curtea reamintește, pentru început, că admisibilitatea probelor intră în primul rând sub incidența normelor de drept intern și că instanțele naționale sunt cele cărora le revine sarcina de a aprecia oportunitatea oricărei probe propuse. De asemenea, nu este de competența Curții să examineze o cerere cu privire la erori de fapt sau de drept pretins comise de instanțele naționale.

21. Ținând seama de toate elementele de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la pretențiile formulate, Curtea consideră că instanța de prim grad a apreciat în mod suveran și în lumina tuturor circumstanțelor cauzei diferitele mijloace de probă prezentate de părți și și-a motivat în mod corespunzător hotărârea. Aceasta a fost pronunțată în urma unei proceduri contradictorii în cursul căreia reclamantul a fost în măsură să prezinte observațiile și motivele pe care le-a considerat necesare, precum și argumentele în susținerea tezei sale. Prin urmare, nu se poate considera că procedura nu a respectat cerințele de echitate în sensul art. 6 § 1 din Convenție.

22. Rezultă că acest capăt de cerere trebuie respins ca vădit nefondat, în temeiul art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție.

23. În al doilea rând, în ceea ce privește examinarea recursului de către Înalta Curte de Casație și Justiție, reclamantul se plânge de lipsa de publicitate a procedurii și de anularea recursului. De asemenea, el se plânge de absența unei căi de atac împotriva deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție.

24. Guvernul admite că dreptul reclamantului de acces la o instanță a fost supus unor limitări, dar susține că respectivele condiții de admisibilitate a recursului erau compatibile cu cerințele Convenției. Acesta afirmă că reclamantul nu a respectat cerințele de formă impuse de Codul de procedură civilă, întrucât nu a menționat în mod expres cazurile în care era posibilă inițierea recursului pe care dorea să îl formuleze.

25. Acesta reamintește, de asemenea, că Înalta Curte de Casație și Justiție a examinat cererile reclamantului și a concluzionat că argumentele sale nu permiteau corelarea capetelor sale de cerere cu situațiile în care putea fi declarat un recurs. Guvernul concluzionează că anularea recursului a fost consecința neglijenței acestuia.

26. Reclamantul susține că anularea recursului i-a încălcat dreptul de acces la o instanță. El afirmă că, în memoriul din 22 ianuarie 2004, a preluat și dezvoltat dispozițiile art. 304 C. proc. civ. Prin urmare, acesta consideră că Înalta Curte de Casație și Justiție s-a limitat la o examinare pur formală a recursului său, pe care l-ar fi respins în mod arbitrar.

27. Curtea constată, în primul rând, că acele motive formulate de reclamant cu privire la procedura urmată în fața Înaltei Curți de Casație stau la baza procedurii privind anularea recursului său și pot intra sub incidența dreptului de acces la o instanță.

28. În plus, Curtea constată că art. 35 din Convenție, astfel cum a fost modificat prin Protocolul nr. 14, care a intrat în vigoare la 1 iunie 2010, prevede următoarele:

„3. Curtea declară inadmisibilă orice cerere individuală introdusă în temeiul art. 34, atunci când apreciază că:

a) cererea este incompatibilă cu prevederile Convenției sau ale protocoalelor sale, este în mod vădit neîntemeiată ori abuzivă; SAU

b) reclamantul nu a suferit nici un prejudiciu important, cu excepția cazului în care respectarea drepturilor omului garantate prin Convenție și prin protocoalele sale impune examinarea pe fond a cererii și cu condiția de a nu respinge pentru acest motiv nici o cauză care nu a fost examinată corespunzător de o instanță națională.”

29. În speță, Curtea consideră că acel capăt de cerere formulat în temeiul art. 6 din Convenție nu este nici incompatibil cu dispozițiile Convenției sau ale Protocoalelor sale, nici vădit nefondat sau abuziv, în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție, astfel cum a fost modificată prin Protocolul nr. 14.

30. Cu toate acestea, având în vedere intrarea în vigoare a Protocolului nr.14, Curtea consideră necesar să examineze din oficiu dacă se impune aplicarea, în prezenta cauză, a noului criteriu de admisibilitate prevăzut la art. 35 § 3 lit. b) din Convenție, în versiunea modificată [a se vedea, *mutatis mutandis*, printre numeroasele cauze în care Curtea a examinat din oficiu respectarea cerințelor de admisibilitate, *Walker împotriva Regatului Unit* (dec.), nr. 34979/97, CEDO 2000-I; *Blečić împotriva Croației* (MC), nr. 59532/00, pct. 63, CEDO 2006-III, și *Șandru și alții împotriva României*, nr. 22465/03, pct. 50 și urm., 8 decembrie 2009].

31. Punctul 79 din Raportul explicativ privind Protocolul nr.14 prevede că „noul criteriu poate conduce la declararea inadmisibilității anumitor cauze, chiar dacă acestea ar fi putut da naștere unei hotărâri anterioare. Cu toate acestea, principalul său efect va fi probabil acela că, pe termen lung, va permite soluționarea mai rapidă a cauzelor care nu ar trebui să fie examinate pe fond”.

32. Curtea arată că principalul element al acestui nou criteriu este aspectul dacă reclamantul nu a suferit niciun prejudiciu important.

33. Deși noțiunea de „prejudiciu important” nu a făcut obiectul unei interpretări până în prezent, s-au făcut referiri la acest aspect în opiniile separate formulate în hotărârile *Debono împotriva Maltei*, nr. 34539/02, 7 februarie 2006; *Miholapa împotriva Letoniei*, nr. 61655/00, 31 mai 2007; *O'Halloran și Francis împotriva Regatului Unit (MC)*, nr. 15809/02 și 25624/02, CEDO 2007-VIII și *Micallef împotriva Maltei (MC)*, nr. 17056/06, CEDO 2009-....

34. Rezultă că absența unui astfel de prejudiciu face trimitere la criteriul precum impactul financiar al chestiunii în litigiu sau miza cauzei pentru reclamant. Ca atare, trebuie reamintit faptul că suma mică în litigiu a fost elementul decisiv care a determinat Curtea să declare recent o cerere inadmisibilă [a se vedea, *Bock împotriva Germaniei (dec.)*, nr. 22051/07, 19 ianuarie 2010].

35. În speță, Curtea constată că prejudiciul financiar pretins de reclamant ca urmare a nerespectării clauzelor contractuale de transport este redus. Potrivit propriei estimări, este vorba despre o sumă de 90 EUR pentru toate prejudiciile, în timp ce niciun element din dosar nu indică faptul că acesta s-ar fi aflat într-o situație economică atât de precară încât rezultatul litigiului să fi avut un impact semnificativ asupra vieții sale personale.

36. În aceste condiții, Curtea apreciază că reclamantul nu a suferit un „prejudiciu important” în exercitarea dreptului său de acces la o instanță.

37. În ceea ce privește aspectul dacă respectarea drepturilor omului, garantată de Convenție și de protocoalele sale, impune examinarea cererii pe fond, Curtea reamintește că a hotărât deja că respectarea drepturilor omului nu impune continuarea examinării cererii în cazul în care, de exemplu, legislația relevantă a fost modificată și probleme similare au fost deja soluționate în alte cauze cu care a fost sesizată [*Léger împotriva Franței (scoatere de pe rol) (MC)*, nr. 19324/02, pct. 51, CEDO 2009-...].

38. În speță, Curtea observă că dispozițiile referitoare la examinarea prealabilă a admisibilității recursurilor au fost abrogate și că, în prezent, acestea sunt examinate în conformitate cu procedura ordinară prevăzută în Codul de procedură civilă.

39. În aceste condiții, având în vedere faptul că speța prezintă un interes pur istoric și întrucât Curtea s-a pronunțat deja de mai multe ori cu privire la aspectul aplicării regulilor de procedură de către instanțele interne (a se vedea, de exemplu, *Běleš și alții împotriva Republicii Cehe*, nr. 47273/99, pct. 69, CEDO 2002-IX; *Zvolský și Zvolská împotriva Republicii Cehe*, nr. 46129/99, pct. 55, CEDO 2002-IX; *L'Erablière A.S.B.L. împotriva Belgiei*, nr. 49230/07, pct. 38, CEDO 2009-... și *Parohia Greco-Catolică Sâmbăta Bihor împotriva României*, nr. 48107/99, pct. 63, 12 ianuarie 2010), Curtea apreciază că respectarea drepturilor omului nu impune continuarea examinării acestui capăt de cerere.

40. În cele din urmă, în ceea ce privește cea de-a treia condiție a noului criteriu de admisibilitate, care impune ca o cauză să fie „examinată în mod corespunzător” de o instanță internă, Curtea constată că acțiunea reclamantului a fost examinată pe fond de Judecătoria București. Prin urmare, reclamantul a avut posibilitatea de a-și invoca motivele în cadrul unei dezbateri contradictorii, cel puțin în fața unei instanțe interne.

41. Întrucât cele trei condiții ale noului criteriu de admisibilitate sunt îndeplinite, Curtea consideră că acest capăt de cerere trebuie declarat inadmisibil în temeiul art. 35 § 3 lit. b) și art. 35 § 4 din Convenție.

Pentru aceste motive, în unanimitate, Curtea

declară cererea inadmisibilă.

Stanley Naismith
Grefier adjunct

Josep Casadevall
Președinte